Maa- ja metsätalousministeriö MINVA MMM2021-00591

RO Uusitalo Laura(MMM) 30.08.2021

Viite

Asia

Epävirallinen maatalousministerikokous Slovenian Brdo pri Kranjussa 5.-7.9.2021

Puheenjohtajavaltio Slovenia järjestää epävirallisen maatalousministereiden kokouksen Slovenian Brdo pri Kranjussa 5.-7.9.2021. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeriön ruokaosaston osastopäällikkö, ylijohtaja Minna-Mari Kaila.

Ministerikokouksen aiheena on ”Keskustelun vahvistaminen kaupunki- ja maaseutualueiden välillä”.

Keskustelu liittyy komission 30.6.2021 antamaan tiedonantoon EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta.

Asialista:

Epävirallisen maatalousministerikokouksen aiheena on ”Keskustelun vahvistaminen kaupunki- ja maaseutualueiden välillä”.

Asia
Epävirallinen maatalousministereiden kokous Slovenian Brdo pri Kranjussa 5.-7.9.2021

Kokous
Epävirallinen maatalousministerikokous 05.09.2021 - 07.09.2021

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalousministerit kokoontuvat epäviralliseen ministerikokoukseen Slovenian Brdo pri Kranjuun 5.-7.9.2021. Ministerikokouksen aiheena on ”Keskustelun vahvistaminen kaupunki- ja maaseutualueiden välillä”.

Keskustelu liittyy komission 30.6.2021 antamaan tiedonantoon EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta (COM(2021) 345 final).

Suomen kanta

Suomi kiittää puheenjohtajavaltio Sloveniaa tausta-asiakirjasta, joka käsittelee kattavasti keskustelun vahvistamista kaupunki- ja maaseutualueiden välillä.

Suomen kannat komission tiedonantoon EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta on esitetty eduskunnalle 2.9.2021 annettavassa E-kirjeessä.

Lisäksi aihe sivuaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistusta. Suomen kannat YMP:n asetusehdotuksiin on kuvattu 9.8.2018 annetussa valtioneuvoston kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä 11.7.2019 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp), 28.2.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 4/2020 vp), 2.10.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 30/2020 vp) ja 7.5.2021 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 7/2021 vp). Suomi tuki YMP:stä saavutettua poliittista sopimusta maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 28-29.6.2021 ja hyväksyi asetustekstit maatalouden erityiskomiteassa 23.7.2021.

Suomi pitää tervetulleena ja erittäin kannatettavana komission tiedonantoa EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta. Suomi pitää tärkeänä, että maaseutualueiden kehittäminen on korkealla EU:n agendalla ja näkee komission tapaan maaseutualueet aktiivisina toimijoina EU:n vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Visio on monin osin linjassa vuonna 2021 Maaseutupolitiikan neuvoston johdolla laaditun Suomen maaseutupoliittisen kokonaisohjelman kanssa. Kansallisen maaseutupoliittisen kokonaisohjelman linjausten mukaisesti Suomi katsoo, että maaseutu toimii menestystekijänä ja tarjoaa alustan sekä kestävästi hyödynnettäviä resursseja ja ratkaisuja hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle, yrittäjyydelle ja kestävälle yhteiskunnalle. Samalla huolehditaan ekosysteemien hyvän tilan säilymisestä ja

parantamisesta sekä ilmastonmuutoksen hillitsemisemisestä ja siihen sopeutumisesta, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisesta sekä elinkeinorakenteen uudistamisesta ja monipuolistamisesta.

Pääasiallinen sisältö

Slovenian laatimassa tausta-asiakirjassa viitataan komission edellä mainittuun tiedonantoon sisältyvään EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisioon vuodelle 2040. Perustuen laajaan julkiseen kuulemiseen, maaseutuvisiossa on tunnistettu, että maaseutualueita usein aliarvostetaan ja maaseudun ihmiset kokevat politiikan laiminlyövän maaseutualueita. Tarvitaan uusi lähestymistapa, jotta voidaan ymmärtää maaseutualueiden rooli ja vastata maaseudun haasteisiin.

Tausta-asiakirjan mukaan maaseutualueet ovat monitoiminnallisia alueita, jossa erilaiset toiminnot elävät rinnakkain, täydentävät toisiaan ja myös kilpailevat. Maaseutualueet ovat tärkeitä taloudellisen aktiivisuuden ja luonnon ja kulttuuriperinnön säilyttämisessä. Maaseutualueet ovat monimuotoisia. Yhtäältä monilla maaseutualueilla asukasluku vähenee, mutta toisaalta on myös kaupungin lähellä sijaitsevia maaseutualueita, joilla asukasluku kaupungistumisen ja muuttuvien toimintojen myötä kasvaa. Erityyppiset alueet tarvitsevat erityistä ymmärrystä niiden tarpeista ja niihin vastaamisesta.

Tausta-asiakirjan mukaan maaseutualueilla eri kiinnostukset ja arvot voivat elää rinnakkain, mutta voivat myös aiheuttaa jännitteitä. Urbaanimpi elämäntapa on kulkeutumassa maaseudulle nuorten sukupolvien ja uusien asukkaiden myötä, jotka kokevat maaseudulla asumisen vaikuttavan heidän elämänlaatuunsa positiivisesti. Alkuperäinen maaseutuväestö reagoi eri tavoin uuteen kehitykseen. Erityisen haastavaa on maatalouden integrointi uuteen maaseudun rakenteeseen. Maatalouden rooli vähenee maaseudulla ja yhteiskunnalla on kasvava kiinnostus maaseudulla tuotettaviin ekosysteemipalveluihin ja muihin julkishyödykkeisiin.

Tausta-asiakirjan mukaan maaseudun ja kaupungin ymmärrys on edelleen hyvin kahtiajakautunut johtuen mm. arvoketjujen ja toimintojen eroista, mutta yhä enemmän myös maaseudun heikommasta palvelu- ja infrastruktuuriverkosta. Globalisaation ja digitalisaation aiheuttama alueiden välinen muutto edellyttää maaseudun ja kaupungin välisen suhteen uudelleenmäärittämistä, jotta voidaan poistaa stereotypioita ja vastakkainasettelua.

Tausta-asiakirjan mukaan yksi este suhteiden tasapainottamiselle on maaseutuväestön heikko osallistuminen päätöksentekoprosesseihin. Vahvistaakseen keskustelua kaupunki- ja maaseutualueiden välillä kaikkia maaseudun sidosryhmiä täytyy kuunnella ja ottaa huomioon politiikka- ja päätöksentekoprosesseissa.

Tausta-asiakirjassa todetaan, että pitkän aikavälin maaseutuvision ja sitä tukevien työkalujen tavoite on kääntää maaseutua koskevat negatiiviset suuntaukset, kuten väestön väheneminen ja ikääntyminen ja maaseudun vetovoiman väheneminen. Maaseutuvisio tuo yhteen monia eri politiikkoja myös YMP:n ulkopuolelta. Tarvitaan integroidumpi ja koordinoidumpi lähestymistapa EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla. YMP kuitenkin kohdistuu maaseutualueille suorimmin. Sillä käsitellään maatalouden kehittämistä ja ympäristönsuojelua ja yhä useammin laajempia elämänlaadun ja yhtäläisten mahdollisuuksien puitteita kaupunkialueisiin verrattuna. YMP:llä ei ole tähän kuitenkaan riittävästi resursseja.

Tausta-asiakirjassa todetaan, että maaseutuvisio asettaa myös suuntaviivoja pienentääkseen kaupunki- ja maaseutualueiden välistä kuilua. Näihin kuuluvat mm. infrastruktuurin ja digitaalisten yhteyksien, liikenteen, koulutuksen ja työllistymismahdollisuuksien parantaminen sekä maaseutuväestön rohkaiseminen osallistumaan aktiivisesti päätöksentekoon.

Slovenia on esittänyt maatalousministerien keskustelun pohjaksi kolme kysymystä:

1. Mikä on mielestänne maaseutualueiden rooli yhteiskunnassa ja millaisia haasteita niillä on? Mitkä suuntaukset määrittelevät maaseutualueet tulevaisuudessa?

2. Miten suhtaudutte maassanne kaupunkien ja maaseudun väliseen rinnakkaiseloon ja miten vastaatte tämän rinnakkaiselon keskeisiin haasteisiin? Miten toimitte estääksenne maataloustoiminnan aiheuttamat mahdolliset konfliktit maaseutualueilla, kuten kasvinsuojeluaineiden käyttö, orgaanisten lannoitteiden käyttö, melu ja epämiellyttävät hajut?

3. Millä politiikoilla olisi puututtava maaseudun ja kaupunkien välisiin eroihin ja kuiluun? Mikä on YMP:n rooli tässä ja onko potentiaalia yhteisvaikutuksille muiden (erityisesti EU:n) politiikkojen ja mekanismien kanssa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on epävirallisen maatalousministerikokouksen keskustelu.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU-18) 1.9.2021
EU-ministerivaliokunta 3.9.2021

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 3.9.2021 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltio Slovenian tausta-asiakirja epävirallista maatalousministereiden kokousta varten: “Strengthening the dialogue between the urban and rural areas”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Laura Uusitalo, MMM/RO/EUKA puh. 0295 162 030, laura.uusitalo@mmm.fi

Erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 481, sanna-helena.fallenius@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 264, sanna.sihvola@mmm.fi

Maaseutuylitarkastaja Marianne Selkäinaho, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 218, marianne.selkainaho@mmm.fi

Erityisasiantuntija Laura Jänis, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 090, laura.janis@mmm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2021/0706

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM